

Slovenski dom

Štev. 298.

V Ljubljani, v ponedeljek, 29. decembra 1941-XX

Leto VI.

Izključne pooblaščenke za oglaševanje italijanskega in tujega
tabora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.Uredništvo in sprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 574:

Napad angleške pehote južno od Benghazija — odbit

574. uradno vojno poročilo pravi:

V pasu južno od Benghazija se je izjalovil napad angleške pehote ob podpori oklepnih vozil. Povzročili smo sovražniku izgube in dobili ujetnike. Na fronti Sollum-Bardia delovanje topništva. Nemški letalski oddelki so večkrat po vrsti bombardirali važna središča v sovražniškem zaledju in napadali letališča. Opaženi so bili požari in eksplozije, nekaj letal je bilo uničenih ali poškodovanih na tleh in zajeta so bila mnoga motorna vozila. Protiletalsko topništvo naših velikih edin je sestrelilo tri letala. Neko drugo letalo je od protiletalskega topništva zadeto treščilo na tla pri Tripolisu med napadom, ki je zahteval nekaj žrtvev in povzročil nekaj manj pomembne škode.

Več akcij nemškega letalstva proti vojaškim napravam na otoku Malti se je končalo s pomembnimi rezultati. Tri angleška letala so bila sestreljena v borbi, druga pa zažgana na tleh. Berlin, 29. dec. S. Uradno poročajo: V severni Afriki so se izjalovili angleški napadi na nemško-italijanske postojanke. Skupine nemških letalskih sil so uspešno napadle angleška letališča, kolone motornih vozil in taborišča v Cirenajki.

Državni proračun za poslovno dobo 1942-1943

določa 35.442 milijonov lir dohodkov, 43.825 milijonov lir izdatkov

Rim, 29. dec. s. V soboto se je pod Mussolinijem predsedstvom sešla vlada in na seji razpravljala o različnih važnih ukrepih, zlasti pa o proračunu za leto 1942-1943.

Na predlog Duceja je bil sprejet načrt zakona, ki določa povečanje pokojnin in posebnih doklad za vseh osem kategorij vojnih invalidov. Invalidnine se povečajo pri prvih 4 kategorijah za 6 do 40 odst., pri ostalih 4 za 6 do 15 odst. Tudi vse posebne doklade in prispevki so bili s tem zakonskim načrtom znatno povečani. Ukrep se uveljavi s 1. januarjem prihodnjega leta.

Na predlog pravosodnega ministra je bil sprejet zakonski odlok, ki ureja vprašanja o upravnih likvidacijah gospodarskih podjetij.

Ministrski svet je proučil in odobril novi proračun za finančno poslovno dobo 1942-43. Določeni so bili državni proračun takole:

Izdatki: 364.708.847 lir za finance. 691.020.100 za pravosodje, 444.111.140 za zunanje zadeve, 439.406.755 za kolonialne zadeve, 3.015.809.719 za prosveto, 1.432.596.309 za notranje zadeve, za javna dela 1.074.542.401, 731.277.464 za promet, 5.424.427.200 za vojsko, 4.538.977.130 za mornarico, 4.188.676.000 za letalstvo, 963.326.257 za kmetijstvo in gozdarstvo, 344.949.588 za korporacije, 133.855.000 za ljudsko kulturo in 37.759.500 lir za ministrstvo za devize in valute, skupno lir 43.825.544.111.

Dohodki: skupno 35.442.600.000 lir. Primanjkljaj: skupno 8.400.944.111 lir.

V primerjavi s proračunom za poslovno dobo 1941-42 določa novi državni proračun povečanje

izdatkov za 4.342.200.000 lir ter povečanje dohodkov za 3.949.100.000 lir. Po državnem proračunu za tekočo poslovno dobo bi moral znašati primanjkljaj lir 8.784.000.000. Potemtakem bo primanjkljaj v prihodnji poslovni dobi za 393.100.000 lir manjši. Izdatki se bodo povečali zaradi zboljšanja gospodarske službe v državnem gospodarstvu. Skoraj za dve milijardi se bodo povečali izdatki za normalne potrebe vojaške uprave. Znatno so bile povisane tudi postavke ministrstva za nacionalno prosveto, posebno zaradi novih načel šolske vzgoje ter ustanovitve novih razredov, potrebnih epričo večjega števila šoloobveznih otrok. V proračunu izdatkov niso upoštevane vsote, ki bodo potrebne zaradi izrednih razmer za nadaljevanje vojne, pač pa so bili znatno povečani krediti finančnemu ministrstvu za kritje državnih dolgov. Po dobrem premisleku je bila v ta namen določena postavka povečana za 3.890.000.000 lir, tako da bo finančno ministrstvo kos izrednim zahtevam sedanjega položaja bodisi glede na vojne potrebe kakor glede na izdatke civilnega značaja, ki bi postali nujni zaradi vojnega stanja. Te potrebe bodo krite v proračunski dobi od časa do časa, kakor bodo pač nastajale.

Za dobri dve milijardi so se znižali proračunski izdatki ministrstev za javna dela, za zunanje zadeve ter za kmetijstvo in gozdarstvo. Upoštevani so bili novi izdatki za povišanje invalidnine, kakor je bil glede njih sprejet poseben načrt zakona ob pričetku seje.

Na predlog finančnega ministrstva je bil sprejet tudi načrt zakona, ki določa nove davčne olajšave za dediščine po padlih v vojni in jih razširja tudi na dediščine po onih, ki so padli v Afriki in Spaniji.

Na predlog Duceja kot ministra za mornarico je bil sprejet načrt zakona, ki pooblašča mornariškega ministra, da dodeli potrebno število nižjih častnikov zboru pristaniških poveljstev. Na predlog prosvetnega ministra so bile sprejete posebne od-

redbe glede ustanavljanja italijanskih znanstvenih zavodov v tujini. Na predlog prometnega ministra je bil sprejet načrt zakona, ki določa posebne denarne nagrade za posadke tovornih ladij, ki prebro ali skušajo predreti sovražno blokado.

Pij XII. govori svetu

V sobotni številki je naš list prinesel kratek izvešček iz zgodovinskega govora svetega očeta papeža Pija XII. za božič. Kot katoliški list pa čutimo dolžnost, da zdaj, ko imamo v rokah celotno besedilo papeževnega govora, prinesemo iz njega bistvene odstavke v dobesednem prevodu.

»Zatrdno so občeudovanja vredni nešteti primeri neukrotljive hrabrosti pri obrambi pravice in rodni tal; primeri vedrine v bolesi; občeudovanja so vredne duše, ki kakor žrtveni plameni žive za zmago resnice in pravice. Toda z bojaznijo, ki nam stiska dušo, gledamo strahovite spopade orožja in krvi v tem letu, ki se nagiba v zaton; gledamo nesrečno usodo ranjencev in jetnikov; gledamo duševno in telesno trpljenje, gledamo strahote, uničenja in razvaline, ki jih letalska vojna nosi in vali na velika, preobljudena mesta, na industrijska središča in širna ozemlja; gledamo, kako države razmetavajo svoje bogastvo; gledamo milijone ljudi, ki jih ogromni spopadi in trdo nasilje mečeta v uboštvo in stisko...

Ko sta moč in zdravje velikega dela dozorjavajočih mladine omajana zaradi omejevanj, ki jih nalaga sedanja šiba božja, pa rasto v omotične višine stroški in bremena za vojno...

»Ideja sile duši in pači čut za pravico. Omogočite posameznikom ter socialnim ali političnim skupinam da bodo lahko škodovalni imetju in življenju bližnjega; pustite, da se vsa druga moralna opustošenja motijo ter podžigajo državljansko ozračje k viharju, pa boste videli, kako znamenja dobrega in zlega, pravice in krivice izgubljajo svoje ostre obrise, se mešajo, se stapljajo ter groze sploh izginjati...

Ne krščanstvo, ljudje so odpovedali...

»Ne, krščanstvo, čigar sila izvira od tistega, ki je pot, resnica in življenje in ki z njim stoji in bo stalo do konca vekov, krščanstvo ni odpovedalo pri svojem poslanstvu. Le ljudje so se uprli zoper pravo in Kristusu zvesto krščanstvo ter njegovemu nauku. Skrpali so si krščanstvo po svoji podobi, postavili so si novega malika, ki ne rešuje, ki ne nasprotuje strahom iz poželenja mesa, pohlepa po zlatu in srebru, katero mami oko, ki se ne upira napuhu življenja. To je nova vera brez duše ali pa duša brez vere. Spaka mrtvega krščanstva brez Kristusovega duha. Ti so razglasi, da je krščanstvo pri svoji nalogi odpovedalo...

»Ne moremo zapirati oči pred žalostno podobo postopnega razkristjanjevanja posameznikov in družbe, ki je od razrahljanosti v moralnih običajih prešlo k slabljenju in k odkritemu zanikanju resnice. Sile, ki naj bi bistriale človeško um glede dobrega in glede zla, zastrupljajo družinsko življenje, zasebno življenje ter državno in javno življenje. Tako je verska malomarnost kakor nalezljiva kuga zajela mnogo narodov v Evropi in na svetu. Ustvarila je v dušah tako moralno praznoto, ki je ne bo moglo napolniti nobeno versko krpanje in nobena nacionalistična ali mednarodna mitologija...

Kaj niso imeli boljšega ali slabšega posla kakor da so z besedami, dejanji in z ukrepi desetletja in stoletja trgali ljudem od mladih let do starosti iz srca vero v Boga, stvarnika in očeta vseh, plačnika za dobro in maščevalca za zlo? To so delali tako, da so pačili vzgojo in pouk, da so z vsemi močmi in sredstvi, s širjenjem besede in tiska, z zlorabo znanosti in moči pobijali in zatirali vero in Kristusovo cerkev...

Ideja sile namesto človeškega dostojanstva

»Dostojanstvo in čast človeške osebnosti je zamorila, izpačila in zadušila ideja o sili, ki ustvarja pravico; zasebna lastnina je nekaterim postala moč za izkoriščanje dela drugih, v nekaterih pa je porajala ljubosumnje, nepotrpežljivost in sovraštvo; in organizacija, ki se je rodila iz tega, se je spremenila v močno orožje za boj, ki naj bi prinesel zmago v korist te ali one strani.

Po nekaterih deželah je brezbožniško in protikrščansko pojmovanje države s svojimi vsepričujočimi pojpmankami tako omrežilo in privezalo nase posameznika, da mu je skoraj vzelo vso neodvisnost v zasebnem in v javnem življenju...

Vrnitev k oltarjem — edina rešitev

»Spricho obežnosti razdejanja, ki izvira iz omenjenih napak, ni drugega zdravila kakor vrnitev k oltarjem, ob vznožju katerih so nešteti rodovi vernikov nekdaj dobivali blagoslova in moralne moči za izpolnjevanje lastnih dolžnosti: vrnitev k veri, ki je raz-

Nadaljevanje na 2. strani

»Zamenjava straže« v glavnem tajništvu fašistovske stranke

Rim, 29. dec. s. Včeraj zjutraj sta v dvorani Aktorskega doma izmenjala znamenja svojega dostojanstva poprejšnji glavni tajnik stranke Eksc. Adelchi Serena in novi tajnik Aldo Viduconi. Obred je potekel v znamenju vojaške skromnosti. Udeležili so se ga vsi člani državnega vodstva stranke, dostojanstveniki in načelniki raznih oddelkov pri državnem vodstvu. Navzoč je bil tudi prejšnji kmetijski minister Tassinari. Eksc. Serena je zapovedal pozdrav Duceja, nato pa je poročal o delovanju stranke in njenih organizacij. Novemu tajniku je tudi predstavil navzoče dostojanstvenike. V nagovoru je dejal, da sta notranja fronta in bojišče ena sama neločljiva fronta zmage. Ko odhaja

pod orožje, bo še naprej služil isti stvari s tisto vdanostjo Duceju, ki je lastna Crnim srajcam.

Novi tajnik Viduconi je v nagovoru dejal, da je ponosen, da je bil poklican naj sodeluje pri vodstvu stranke. Sprememba straže ne pomeni prestopanja. V Ducejevem imenu bo stranka, ki predstavlja revolucionarno voljo naroda, živo nadaljevala svoje delo, ki je ob sodelovanju z oboroženimi silami naperjeno vse v dosego zmage.

Po slovesnosti, ki se je končala s pozdravom Mussoliniju, sta se novi in prejšnji tajnik šla poklonit padlim revolucionarjem in sta na spomenik položila venec.

Japonska parada v zasedenem Hongkongu

Nova izkrcavanja na Filipinih — Siloviti napadi na mesto Manillo

Tokio, 29. decembra. s. Uradno poročajo, da so oddelki japonske vojske in mornarice docela zasedli ves Hongkong.

Hongkong, 29. dec. s. Japonske čete, ki so Japonski dale kot bojično darilo Hongkong, so danes v mestu imele paradno. Poveljniki japonskih kopenskih in pomorskih sil so obiskali kraj, kjer so se Japonci najprej izkrcali ter pregledali čete, postavljene ob poti. Nato sta oba poveljnika poročala častnikom na sedežu generalnega guvernerja. Med tem so pobrali vse mine iz pristanišča in pomorske zveze s Hongkongom so obnovile.

Lizbona, 29. decembra. s. Po zadnjih poročilih se japonske sile na Filipinih neprenehoma množe.

Samo na predelu pri Antimonanu se je izkrcalo čez 10.000 mož. Izkrcanje je bilo olajšano zaradi tega, ker na tem kraju ni utrd. Napadi japonskega poljskega topništva in možnarjev zoper ameriške oklepne sile so se docela posrečili.

Tokio, 29. decembra. s. Agencija Domei poroča, da se Japonska ne meni za ameriške očitke, da Japonci divjajo proti Manili. Čeprav so jo Amerikanci razglasili za odprto in neutrno mesto, Ameriška izjava namreč ne upošteva dejstva, da je Manilla obdana po gričih, na katerih je polno naprav, ki so izrazito vojaškega in pomorskega značaja.

Vojaška in politična nepomembnost dosedanjih angleških uspehov v Libiji

Rim, 28. dec. S. Angleški načrti v zimski ofenzivi v Libiji so prav dobro znani in britska propaganda jih je ponovno razglasila: uničijo naj italijansko-nemške oklepne sile in naj Angliji zagotovijo popolno gospodstvo nad italijansko severno Afriko. Sleherni poskus, po katerem bi sovražnik rad prikrival in zmanjševal pomen teh načrtov in jih prikazal kot skromno obrambo Egipta, je v nasprotju z ogromnimi silami vojnih sredstev, ki jih je britanski imperij zbral z velikim prispevkom ameriškega zaveznika. Sam Churchill je v preteklih dneh opravičeval hude izgube Anglije in Amerike v Tišem morju z žrtvami, ki sta jih morali ti dve državi dati za to, da sta spravili kar največ razpoložljivega vojnega materiala v Libijo. Že več kot 40 dni, od početka ofenzive, Angleži neprenehoma poudarjajo važnost sedanjega vojevanja v libijskih puščavi. V resnici pa se Angleži morejo ponašati le z malenkostno pridobitvijo ozemlja, ki pa je brez sleherne važnosti ter v vojaškem in političnem oziru prav malo pomeni.

Izmišljeno uničenje naših ter nemških oklepnih sil je daleč od resnice. Italijanskim in nemškim oddelkom, ki so žilavo napadali britske sile, se je treba zahvaliti, da Angleži niso dosegli svojega namena. Z Gebela so hoteli prodreti na jug od Bengazija, da bi spravili v težaven položaj italijanske divizije, ki korakajo vzdolž obale. Angleška propaganda stalno išče te divizije po vseh cirenajških kotlih, e jih bo zaman iskala, ker so srečno prišle do svojih postojank, sovražnikove postojanke pa so raztrgale. Nekaj stotin jetnikov, ki jih naštevajo angleška poročila v zadnjih dneh, postavljajo angleško propagando popolnoma na laž. Sile Osi so se zdaj razpostavile na so pripravljene na nove boje, ko so na vzoren način izpolnile naloge sedanjega vojskovanja. Sovražniku ne preostane drugega, ko da izmeri veliko razdaljo od začetnih ciljev do do skromnih ciljev, ki jih je doslej dose-

gel, zlasti če upoštevamo hude žrtve v Cirenajki in druge poraze na bojiščih, ki so v zvezi z libijskim v okviru celotne vojske trojnega pakta.

Potek vojne v Rusiji

Teden nepretrganih ruskih napadov — zmagovito prestan

Hitlerjev glavni stan, 29. dec. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo naslednje vojno poročilo:

V južnem odseku vzhodne fronte je bil nasprotnik, ki mu je uspelo na nekaj krajih vdreti med naše postojanke, odbit z več odločnimi protinapadi. Nemške, italijanske in slovaške čete ter prostovoljska divizija SS oddelkov »Wiking«, sestavljena iz danskih, nemških, finskih, flamskih, holandskih in norveških prostovoljcev, so se v boju vnovič odlikovale. Na srednjem odseku vzhodnega bojišča so bili po hudih bojih ustavljeni močnejši sovražniški napadi. Manjši sovražniški napadi so bili odbiti na severnem odseku bojišča.

Letalske sile so na vseh odsekih bojišča podpirale vojsko v borbi z učinkovitimi napadi na zbirajoče se sovražne čete, naprave v sovražnem zaledju in železniške proge.

V ožini pri Kerču so močni oddelki bojnih in strogovalnih letal še nadalje napadali sovražne ladje. Potopili so tri prevozne ladje s skupno 2800 tonami ter poškodovali neko topničarko, kakor tudi še 4 druge ladje.

Berlin, 28. decembra. s. Iz vojaških krogov prihajajo poročila, da so v preteklem tednu Sovjeti na vzhodnem bojišču neprenehoma napadali. Pri tem naskakovanju je sovražnik vrjel v boj ogromne množice moštvo, ne da bi se menili za človeška življenja, a edine nemške vojske so vse te napade razbile. Brž ko je sovražnik vdrl v kako nemško

postojanko, ga je nemška sila vselej takoj pregnala. Na nekaterih točkah bojišča so se nemški oddelki prerili v nasprotnikove postojanke in s tem preprečili sleherni sovražniški poskus napada. V takih obrambnih bojih so nemški oddelki strli znatno število sovražniških tankov, od teh 20 na odseku, kjer se je borila cela armada, in 21 na nekem drugem kraju, kjer je prišlo do borbe s približno prav tolikšno sovražno silo.

Tudi na petrogradskem odseku so boljševeki v preteklem tednu dvakrat skušali otresti se obroča, toda oba poskusa sta bila odbita z velikimi izgubami za sovražnika, ki je izgubil pri prvem poskusu 19, pri drugem pa 25 tankov. Drugi osvojitveni poskus iz Petrograda je sovražnika veljal preko tisoč mrtvih na enem samem odseku.

Prav tako hude so sovražnikove izgube pri napadalnih poskusih v donješkem kolenu, kjer so italijanske in slovaške čete vodile protinapade, venčane z lepimi uspehi.

Berlin, 28. decembra. s. S sodelovanjem nemških čet so italijanski in slovaški oddelki na južnem odseku vzhodnega bojišča dne 26. decembra odbili več sovražniških napadov. Na nekaterih točkah so italijansko-nemške in slovaške edince prekle v uspešne protinapade, tako da je bil sovražnik potisnjen nazaj. Na raznih krajih so italijanske in nemške čete s sodelovanjem oklepnih sil predre sovražnikove črte in se poglnele celo v ozemlje, ki so ga držale nasprotnikove rezerve.

Nadaljevanje s 1. strani.

svetlevala posameznike in družbe ter jih poučevala o pravih in dolžnostih, ki jih vsakdo ima; vrnitev k modrim in neomajnim načelom za družabni red; k načelom, ki na narodnem in na mednarodnem področju postavljajo uspešen plot zoper zlorabo svobode nič manj kakor zoper zlorabo oblasti...

Sodelovanje vseh pri ustvarjanju novega, trajnega mira

Podrtine iz te vojne so preogromne, da bi se jim smelo pridružiti še razdejanje okrnjenega in razočaranega mira. Da se temu izognemo, je prav, da z odkritosrčno voljo in odločnostjo ter z namenom plemenitega prispevanja pri ustvarjanju mira sodelujemo ne le ta ali ona stran, ne le ta ali oni narod, temveč vsi narodi in vse človeštvo. Le za vesoljno stvar, ki zahteva tudi sodelovanje krščanstva pri ustvarjanju verskih in moralnih oblik nove stave, ki jo hočejo sezidati...

Taka nova ureditev sveta... po pustošenjih in razdejanjih te vojne mora biti postavljena na neporušljivo in nespremenljivo skalo moralnega zakona, ki ga je razodel sam Stvarnik z naravnim redom in ga vklesal z neizbrisljivimi črkami ljudem in sreci; moralnega zakona, čigar izpolnjevanje mora zahtevati in izvesti javno mnenje pri vseh narodih in po vseh državah, in sicer s tako enotnim glasom in s tako složno silo, da si nihče ne bo upal dvomiti o njem ali rahljati njegove nujne vezi...

Pet pogojev za trajen in pravičen mir

Tudi zdaj vztrajamo pri nekaterih bistvenih predpogojih za mednarodni red, ki naj vsem ljudstvom zagotovi trajen mir, poln blagostanja in napredka, in sicer:

1. V novi ureditvi sveta, ki bo temeljila na moralnih načelih, ne bo mesta za kršenje svobode, nedotakljivosti in varnosti drugih držav, naj bo njihova ozemeljska obsežnost ali njihova sposobnost za obrambo kakršnakoli.

2. V novi ureditvi, ki bo temeljila na moralnih načelih, ne bo mesta za odkrito ali zahrbtno zatiranje kulturne in jezikovne dediščine narodnih manjšin; ne bo mesta za oviranje in dušenje njihovega gospodarskega razvoja, za omejevanje ali odpravo njihove naravne plodnosti.

3. V novi ureditvi sveta, ki bo temeljila na moralnih načelih, ne bo mesta za omejene sebične račune, da bi se kdo polastil gospodarskih virov in blaga, potrebnega vsem, tako da bi države, ki jim je bila narava manj naklonjena, ostale brez vsega tega.

4. V novi ureditvi sveta, ki bo temeljila na moralnih načelih, ne bo več mesta — ko bodo zadušena najnevarnejša ognjišča za oborožene spopade — za totalno vojno, ne za nebrzdano tekmo v oboroževanju... Načelo »Pogodbe je treba držati«, se mora vrniti življenjska in moralna naloga, ki mu v pravnih odnosih med državami pripada... Da se bo spet rodilo medsebojno zaupanje, je treba urediti take ustanove, ki si bodo najprej pridobile splošno spoštovanje, potem pa se posvetile nad vse plemeniti nalogi, da bodo dajale poročstvo za odkritosrčno izpolnjevanje pogodb...

5. V novi ureditvi sveta, ki bo temeljila na moralnih načelih, ne bo mesta za preganjanje vere in Cerkev...

Papeževa ljubezen in blagoslov vsem

»Bog nam je priča, da enako gorko ljubimo vse narode, brez sleherne izjeme. Da bi se izognili tudi videzu, da nas navdihuje kaka pristranost, smo si doslej nalagali največjo zadržanost. Toda ukrepi zoper Cerkev in nameni, ki jim ti ukrepi služijo, so taki, da se čutimo v imenu resnice dolžne povedati svojo besedo, tudi zaradi tega, da ne bi niti po nesrečnem naključju med verniki prišlo do zmede...

»Naj se spusti naš blagoslov v najobilnejši meri na tiste — duhovne, redovnike, laike — ki trpe muke in stisko zaradi svoje vere... Naj bo ščit tistim, ki se bore pod orožjem, zdravilo bolnikom in ranjencem, tolažba bolnikom in tistim, ki so pregnani z rodne zemlje, ki so daleč od domačega ognjišča; tistim, ki so preseljeni v tuje dežele; milijonom bednih, ki se sleherno uro bore zoper strahotne ugrize gladi...»

»Vsem dajemo v globoki očetni ljubezni in iz vsega srca apostolski blagoslov.

Potrebne omejitve v železniškem potniškem prometu

S 1. januarjem bodo ukinjene, oz. omejene tudi nekatere vozne olajšave

Zaradi splošnih koristi je bilo potrebno omejiti promet s potniškimi vlaki v Italiji. Zato je bilo pred kratkim nekaj potniških vlakov tudi ukinjenih, kakor je bilo javnosti že sporočeno.

Te ukinitve vlakov oziroma omejitve v železniškem potniškem prometu zahtevajo, da se jim bolj omeji število potujočega občinstva. S tem namenom je bilo sklenjeno s 1. januarjem 1942 ukiniti nekatere vrste vozovnic in olajšav. Izdajali ne bodo več navadnih železniških vozovnic za vožnjo »sta in nazaj«, nedeljskih kart in posebnih vozovnic, kakršne so dozdaj izdajali izletnikom; dalje vozovnic za krožna potovanja s prestopanjem in brez prestopanja; mesečnih in tedenskih vozovnic, vozovnic za prosto potovanje in turističnih kart za takšna potovanja, izkaznic, s kakršnimi je bilo dozdaj možno kupiti vozovnico za znižano ceno, izkaznic za skupinska potovanja po znižani ceni, vozovnice s popustom, izdanih na določeno število kilometrov, dodatnih vozovnic za potovanja posameznikov in skupinska potovanja za tuje in Italijane, ki bivajo v tujini in v Italijanski Afriki ter italijanskih posestih in vozovnic po znižani ceni za potovanja v skupinah za gojence zavodov za pouk in vzgojo.

Poleg tega bodo z istim dnem uvedene naslednje omejitve: Izdajanje navadnih abonmajev bo omejeno samo za potovanja na manj ko 100 km dolgih progah. Edino izjemo tvorijo le trgovski zastopniki, ki so res samo zastopniki, ne pa sami tudi trgovci. To morajo dokazati s potrdilom pokrajinskega korporacijskega urada, ki ga potrdi tudi kr. prefektura. Za te vrste potnikov omejitve ne veljajo. Omejena so potovanja zasebnikov

po znižani ceni, in sicer z navadnimi potniškimi vlaki, kakor tudi državnih uslužbencev, ki imajo posebno dovoljenje (sem spadajo tudi železničarji). Člani njihovih družin smejo po znižanih cenah potovati le štirikrat na leto. Omejena so dalje potovanja z navadnimi potniškimi vlaki, in sicer po znižani ceni za poštno in brzojavno uradnike, ki potujejo po osebnih opravkih, in za člane njihovih družin. Prvi se smejo vožnje po znižani ceni poslužiti štirikrat na leto, njihovi svoji pa le dvakrat; dalje potovanja z navadnimi potniškimi vlaki po znižani ceni za častnike na dopustu, ki imajo posebno dovoljenje. Oni sami in člani njihovih družin se smejo poslužiti takšne znižane vozne le šestkrat na leto. Z navadnimi potniškimi vlaki pa se smejo po znižani ceni peljati štirikrat na leto ljudskošolski učitelji, ki imajo za to tudi posebno izkaznico. Rodbine vojakov, ki uživajo popuste, se smejo peljati s popustom štirikrat na leto, neomejeno pa je število potovanj s 70% popusta za vojake na podlagi določb o prevozu vojaštva.

Brezplačne vozovnice, ki jih imajo uslužbenci Državnih železnic in drugo osebe z istimi pravicami ter njihove družine na osnovi posebnega Pravilnika o popustih na železnicah RD z dne 3. januarja 1926, št. 194, bodo od treh omejene na dve ali na eno. Uporaba vozovnic običajnega abonmaja, posebnega abonmaja in dovoljenj za nabavo vozovnic po znižanih cenah ter tako imenovanih kilometričnih vozovnic, ki so še v veljavi, bo omejena na preostalo dobo, za katero so bile plačane, a najdlje za dobo do 31. marca 1942-XX. Po tem datumu bodo interesi na zahtevo lahko dobili povrnjen del cene, ki so ga plačali za čas, ki presegal to dobo, pa ga ne morejo več izkoristiti.

Božični namizni turnir SK Mladike in drugi športniki

Kakor smo že pred dnevi objavili, je včeraj samo SK Mladika pripravila svoj že tradicionalni božični namizni teniški turnir. Na svoja tla je povabila še ostale klube, ki kaj pomenijo v namiznem sportu. Tako so se tega turnirja udeležili se: ŽSK Hermes, SK Slavija in SK Korotan. Razen Hermesa, ki ima v svojih vrstah tudi nekdanjega državnega prvaka Marinka in tudi sicer dobre igrance, nista ostala dva povabljena nič kaj odločujoče vplivala na potek tekmovanja, razen v igri moštev, ko je Slavija prepričljivo premagala Mladiko 5:1, kar je bilo največje presenečenje turnirja. Simpatični igralec Marinko si je tudi topot priboril prvo mesto in vse kaže, da še zlepa ne bo imel kdo drugi prve besede za naslov domačega prvaka. Marinka še vedno odlikuje prisebna igra, udarna moč in hitrost. Pri ostalih igralcih prav gotovo pogrešamo eno teh vrtilin, ki jih mora imeti igralec namiznega tenisa.

Rezultati turnirja

Moštva:
Mladika I: Strojnik, Krečič, Medved.
Hermes: Marinko, Djinovski, Bogataj.
Slavija: Blažič, Poženel, Pavlič.
Mladika II: Recek, Tršinar, Kocmur.
Korotan II: Lackner, Bradeško, Strojnik A.
Korotan I: Gabrovšek, Zganjar, Padovan.
Juniorji:

Bogataj : Tršinar 2:1 (igrali so: Bogataj, Tršinar, Poločnik, Mlakar, Purkart).

Gospodje dvojice:
Merala—Strojnik A. : Strojnik R.—Medved 2:1;
Marinko—Bogataj : Djinovski—Krečič 2:1; Marinko—Bogataj : Merala—Strojnik 2:0.

Vrstni red dvojice:
1. Marinko—Bogataj; 2. Merala—Strojnik; 3. Djinovski—Krečič; 4. Strojnik R.—Medved.

Posamezniki:
I. kolo: Pavlič—Krečič 2:0; Recek—Cizelj 2:1; Merala—Kocmur 2:0; Tršinar—Pavliček 2:0; Medved—Kamenšek 2:0; Bajec—Padovan 2:1; Poženel—Mlakar 2:0; Djinovski—Belec 2:0; Krečič O.—Jankovič 2:0.

II. kolo: Marinko—Pavlič 2:0; Recek—Strojnik A. (forfait); Bradeško—Merala 2:0; Medved—Tršinar 2:1; Bajec—Strojnik R 2:1; Bogataj—Poženel 2:0; Djinovski—Krečič 2:1; Lackner—Krečič 2:1.

III. kolo: Marinko—Recek 2:0; Bradeško—Medved 2:0; Bogataj—Bajec 2:0; Djinovski—Lackner 2:1.

IV. kolo: Marinko—Bradeško 2:1; Djinovski—Bogataj 2:0.

Knjigi »Trop brez zvoncev« in »Pokojni župnik Kampens« sta najprimernejši novoletni darili!

Broširane knjige so po 5 lir, vezane po 11 lir in po 20 lir.

Novice iz Države

Vladarica je obdarovala vse vojne ranjence v rimskih bolnišnicah. Kraljica in Cesarica je sklenila za praznike obdarovati vse italijanske ranjence, ki se zdaj zdravijo po rimskih bolnišnicah. V imenu Vladarice je ranjencem darove razdelila grofica Suardo. Ravnatelj rimske bolnišnice »Lelio«, kakor tudi ranjeni častniki in vojniki, so se vidno ganjeni zahvaljevali za te velikodušne darove, s katerimi se je ranjencev spomnila Kraljica in Cesarica.

Tristoletnica smrti Galileja bodo proslavili po vseh italijanskih šolah, kakor bomo v italijanskih listih. Za takšno vsesplošno proslavo se je odločilo prosvetno ministrstvo, ki je te dni razposlalo vsem šolam okoliščino, v kateri šolske predstojnike opozarja, da bo 8. januarja 1942 poteklo tristo let, odkar je umrl slovit italijanski fizik in zvezdoslovec Galileo Galilei. Izpopolnil je Arhimedove in Leonardove nauke, je ustanovitelj eksperimentalne fizike in je v nekem smislu položil tudi temelje sodobni tehniki. Zaradi svojih velikih zaslug, ki si jih je pridobil na tem polju znanosti, zasluži, da se ga ob priliki tristoletnice njegove smrti s hvalečnostjo spomni mladina po vseh italijanskih šolah in naj imajo pri tej priliki — pravi okrožnica ministra Eksc. Bot-tajia — profesorji in učitelji primerna predavanja o življenju in delovanju tega velikega moža.

Lesna industrija v Ljubljanski pokrajini. »L'eco di Roma« piše o jakosti lesne industrije v novi italijanski pokrajini, v italijanskem delu Slovenije in pravi med drugim, da je po zadnjih cenitvah ta njena moč izražena v 36 lesnih industrijskih podjetjih, katerih letna proizvodnja znaša 210.000 kub. metrov orehovega lesa, 60.000 kub. metrov okroglega lesa, 150.000 kub. metrov lesa za celulozo, 150.000 kosov hrastovih železniških pragov in 250.000 kosov bukovih železniških pragov. Del te pomembne proizvodnje lesa je namenjen tudi za izvoz, ki gre preko tržaškega in reskega pristanišča.

Novoletno darilo iščete?

Zberite knjige »Slovenčeve knjižnice«. - Vsaka knjiga broširana le 5 lir, vezane po 11 lir in 20 lir.

mesto Venezia, Triestina in Roma, ki imajo vsaka po 18 točk. Po vrstnem redu pa potem slede: Ambrosiana in Liguria po 12 točk. Atalanta, Fiorentina, Juventus in Torino imajo po 11 točk. Lazio in Genova imata po 10 točk. Livorno ima 8 točk. Milano in Napoli imata po 7 točk. Modena jih ima 6. Bologna je na zadnjem mestu s 5 točkami.

Rezultati v B razredu

Vicenza : Spezia 0:0, Udinese : Prato 1:0, Bari : Fiumana 2:1, Savona : Lucchese 1:0, Novara : Alessandria 4:0, Pro Patria : Siena 6:2, Brescia : Pescara 1:1, Fanfulla : Padova 1:1, Pisa : Reggiana 3:0.

V tem razredu vodi Bari s 16 točkami pred Vicenzo in Fanfullo, ki imata le po 15 točk. Za njimi pa slede še ostali klubi. Naše čitatele gotovo zanima, kako stoji Udinese in pa morebiti Fiumana. Prvi klub ima 12 točk in se še prav dobro drži, Fiumana pa bolj slabo vozi in si je doslej nabrala le tri točke.

Aktovko sem zgubila 18. decembra zvečer med 6. in 7. uro v bližini Figovca. V aktovki je bila žepna svetilka. Najditeja prosim, da jo odda v Ljudski tiskarni pri vratarju.

Finale: Marinko—Bogataj 2:0.

Igre moštev: Slavija—Mladika III 5:3; Hermes—Korotan 5:4; Mladika II—Korotan I 5:2; Slavija—Mladika I 5:1! Hermes—Mladika II 5:1; Hermes—Slavija 5:3.

Vrstni red: I. Hermes; II. Slavija; III. Mladika II; IV. Mladika I.

Državno nogometno prvenstvo

Včeraj je bilo po vsej kraljevini odigrano deseto kolo nogometnega državnega prvenstva. Brez dvoma je bilo največje zanimanje za prva tri moštva, ki se tako rekoč v boju za prvo mesto kar love. To so Triestina, ki ima kot naša najbližja soseda še največ prijateljev, dalje Roma in pa Venezia, ki je že 14 dni na čelu prvenstvene tabele. Vse igre so bile izredno napete, kar dokazujejo tudi rezultati, saj ni bil nikjer dosežen večji rezultat kakor z razliko dveh golov. Vse tekme so se končale izredno tesno z enim ali dvema goloma skupaj.

Rezultati v A razredu

Modena : Fiorentina 1:1, Napoli : Livorno 2:1, Ambrosiana : Bologna 1:0, Juventus : Lazio 2:0, Genova : Liguria 1:1, Roma : Torino 0:0, Milano : Triestina 2:2, Atalanta : Venezia 1:0.

Iz navedenega je razvidno, da je Roma igrala s Torinom neodločeno in izgubila eno točko. Prav tako je igrala Triestina v Milanu neodločeno, kar je zanje uspeh, ker je igrala na tujih tleh, izgubila pa je eno točko. Sedanji 14 dnevni prvak Venezia pa je igro v Bergamu izgubila in s tem seveda tudi obe točki in si spet po včerajšnjih igrah dele prvo

Potrli v globoki žalosti naznanjamo, da nam je umrla dobra žena, mati, sestra in teta, gospa

Perme Uršula

v 65. letu starosti, previdena s svetimi zakramenti.
Pogreb bo v torek, 30. decembra ob 10 dopoldne iz hiše žalosti na Grosupljem na domače pokopališče.

Globoko žalujoči ostali

Črna KAMELA

»Nerad, pa vendar vas opozarjam ponovno, da ima tukaj policija edina pravico«

»Saj ste imeli tudi prej edini pravico!« je ostro odgovoril vedeževalec.

»Oja! Toda dogodki se ne bodo spet ponovili!« Potegnil je pismo iz kuverte, ga preletel in ga izročil, ko je še skomizgnil z rameni, vedeževalec: »Tokrat sem imel prav — jaz!«

Tarneverro je pogledal na veliko razvlečeno pisavo tiste ženske, ki je bila glede papirja ravno tako zapravljiva kakor v vsem svojem življenju.

»Dragi Tarneverro!

Prosim, pozabite, kar sem vam danes zjutraj pripovedovala! Morala sem biti neumna — strahovito neumna. Pozabiti hočem, pa tudi vi morate tako storiti! Obljubite mi. Mislite si, kakor da vam nisem nikoli nič povedala. Danes zvečer bom odklonila ubogega Allana — srce mi bo počilo — toda storila bom tako. Ostala bom sama — morebiti bom kdaj pozneje le našla vsaj drobec sreče. Tako hrepenim po njej!

Vedno Vaša Shelah Fane.

»Uboga Shelah!« Vedeževalec je zamišljeno gledal na pismo v roki. »Ni imela poguma za to — to bi že moral vedeti! Pismo, vzbujajo sočutje. Mislim, da bi le ne bil smel vztrajati.« S krepko kretajo svojih drobnih rok je raztrgal pismo na drobne kosce. »Mojilec Dennyja Maya je torej varen — ni ga izdala — in zato jo je brez razloga umoril. Zda je nima in bi lahko še živela ter se smejala. Pri Bogu — jaz ga bom izvohal, pa četudi pri tem poginjem.«

Chan se je zasmejal. »Moje stremljenje je prav tako veliko, čeprav bi zraven rekel, da ne bi rad žrtvoval svojega življenja v ta namen.«

Njegov japonski pomočnik je prišel v sobo. »Ah, Kašimo, ali ste kaj našli?«

»Težke okoliščine,« je naznanil ponosno. »Tole sem našel v skodelici pod palmo.«

Chan je iztegnil roko in na svoje veliko presenečenje ni našel iskane fotografije, pač pa kopico raztržkov bleščečega papirja in zelenega kartona. Nekdo je moral sliko na zelenem kartonu na drobne kosce raztrgati in ostanek skriti.

»In kaj bomo spet s tem tukaj?« je rekel Chan in začuden pogledal od pesti, polne drobnih koscev, na Tarneverro. »Vredno je kratkega premisleka. Neznane ne bi rad, da bi moje oči ogledovale sliko moža, ki je danes miss Fane Shelah pripravil do jake. Zakaj neki? Ali je bila to podoba moža, ki ga je menda hotela izdati?«

»Ni nemogoče,« je pritrdil Tarneverro.

»Naslednji korak je jasen,« je dejal Chan. »To sliko moram neizogibno videti. Zato bom poskušal z vso potrpežljivostjo, kolikor je imam, sestaviti te raztržke.« Prinesel si je majhno mizico k oknu, ki je gledalo na cesto.

»Tačas bom preiskoval okrog hiše,« je pripomnil Kašimo.

Chan je prikalim in Japonci je odšel.

Chan je potegnil prt z mize in se lotil svojega mučnega dela. Vedel je, da je silno zamudno in dolgočasno delo. »Nikoli nisem bil dober pri stvarih, ki zahtevajo potrpljenje,« je vzdihnil.

»Moja hčerka Roza je ponos družine v tem pogledu. Rad bi jo sedaj imel pri sebi.«

Ni še naredil nobenega omembe vrednega napredka, ko so se odprla vrata terase in več gostov je vstopilo. Najprej Willkie Ballou, za njim Van Horn, Martino, Jaynes in Rita Ballou. Diana Dixon je bila zadnja, ker očitno ni spadala k ostalim, ki se zdi, da so vzbujali vtis odposlanstva.

Dejansko je to tudi bilo odposlanstvo. Kazalo je, da bo Ballou govornik. Začel je s precej ukazujočim poudarkom:

»Preštudirali smo vso zadevo in ugotovili, da ga ni prav nobenega razloga več, na podlagi katerega nas bi še naprej smeli zadrževati. Vsi smo bili zaslani, vsi smo vse izpovedali in zato mislimo, da lahko gremo.«

Charlie je položil še nerazvrščene kosčke papirja na mizo in vstal z globokim priklonom.

»Razumem, da imate razloge za svojo nepotrpežljivost!« je rekel vljudno.

»Po tem takem lahko gremo?« je vprašal Ballou.

»Vi vsi — in globoko obžalujem, da moram kaj takega povedati — vi vsi morate ostati!« je odvrnil Chan. »Po nesreči nastopajo v preiskavi vedno nov preobrat. In zato se bom moral z vami še nekoliko pogovoriti.«

»Očitna žalitev!« je razburjeno zavpil Ballou. »Komisar, dal vas bom odstaviti z vsega mesta!«

S smehljajem, ki se ne da oponašati, je Chan vljudno in nemoteno nadaljeval: »To kajpak lahko storite jutri zjutraj. Toda danes zvečer sem pa žalibog jaz tisti, ki ima besedo. In zato pravim: Vi morate ostati tukaj, dokler vam ne dam dovoljenja za odhod.«

Jaynes se je prerinil v ospredje. »Jaz moram opraviti na kopnem nujne posle in zato se bom na vsak način o polnoči vkrcal. Zda je že precej čez deset. Opozarjam vas, da boste morali porabiti silo, če me mislite zares zadržati...«

»Tako bom moral tudi storiti,« je enako ljubeznivo odgovoril Chan.

»O moj Bog!« je viknil Jaynes in pogledal, za pomoč proseč, na Willkieja Ballouja. »Kakšna dežela pa je tu? Zakaj nam ne pošljete vsaj pametnega belca?«

Silno značilen in redek žar je zasijal iz oči Charlieja »hana. Človek, ki hoče preplavati reko, naj nikar prej ne pusuje krokodilove mater!« je rekel mrelo

Lepa nedelja

Ljubljana, 29. decembra.

Včerajšnja nedelja je bila pa res lepa. Sonce je sijalo, nebo je bilo jasno in poti lepe, kajti dovolj je bilo hladno, da se blato ni odvajalo. Za izlete je bilo vreme kakor nalašč. In to se je tudi poznalo pri vlakih, ki so bili posebno na dolensko stran prav dobro zasidani.

Včerajšnja promenada je bila živahna kot že zlepa ne tako. Pa tudi po vseh poteh lepega Tivolija je bilo polno sprehajalcev. Popoldne pa so meščani že zgodaj pohiteli v ljubljansko okolico, da se malo sprehodijo in malo oteše želodčne težave. Sicer je bilo v žepu le še malo denarja, dnevi gredo namreč h koncu meseca, pa vendar ga je bilo za krvavico in pol litra zdrave črne, ki človeka kar malo pokrepi. Tako je bilo tudi v mestni okolici zelo živahno. Proti večeru so ljudje hiteli domov, kajti veter je kar pošteno vel in če nisi bil dobro oblečen, te je prepihalo do kosti, kakor pravijo. — Gledališča so bila, kakor ob drugih nedeljah, spet zasedena do zadnjega kotička. Posebno okoličani so bili številni, ki zlasti nedelje kaj radi porabijo za poset gledališča. Enako kakor gledališke predstave so bile deležne velikega obiska tudi kinematografske. Kavarne imajo seveda tudi svoje stalne obiskovalce, ki ne izostanejo niti ob nedeljah.

Da je umetniška trojica, ki razstavlja svoja dela v Jakopičevem paviljonu, podaljšala razstavo, je kaj prav naredila, saj so si jo tudi včeraj ogledali še številni prijatelji domaćih umetnikov.

Nedelja je sicer minila brez vsakih večjih nezdov, so imeli reševalci kakor tudi gasilci prav lep mir, razen nekaj običajnih prevozov bolnikov v bolnišnico in iz nje.

Veljavnost šoferskih izkaznic

Na vlogo, izročeno po zastopniku poklicnih šoferjev g. Vis. Komisariju, da bi veljale šoferske izkaznice tudi za prestop meje Ljubljanske pokrajine, smo prejeli od Vis. komisariata sledeči odgovor:

Na izraženo željo, da bi veljale šoferske izkaznice poklicnih šoferjev namesto potnega lista in bi

opravičevale šoferje za prestop iz Ljubljanske pokrajine in nazaj, se sporoča, da tej želji ni mogoče ugoditi.

Šoferji morajo imeti za prestop odnosno za vstop v Ljubljansko pokrajino enako kot vsi ostali državljani redni potni list, izdan od kvesture v Ljubljani.

Šoferska legitimacija velja edino za upravljanje avtomobila v vsej Kraljevini, če pa hoče potovali v ostale pokrajine Kraljevine, mora imeti še potni list.

Obenem sporočamo, da se vrši sestanek vseh pokrajinskih šoferjev v nedeljo 4. 1. 1941 ob pol desetih popoldne v Pokrajinski delavski zvezi, vhod iz Čopove ulice, pri R. K. pritličje, sejna soba. Ker je dnevni red zelo važen, opozarjamo vse šoferje na ta sestanek. — PDZ, skupina šoferjev.

Pošteno je spet mrzlo

Danes je prvič živo srebro v toplomeru zdrknilo na 10 stopinj pod ničlo. Nebo je bilo ponoči jasno in že včeraj je kazalo, da bomo ponoči dobili občutnejši mrz. Že včeraj popoldne je namreč pihal precej oster veter, ki je človeka prepihal do kosti, če ni bil seveda dobro oblečen. Zdaj smo dobili spet takšen mrz kot smo ga že imeli pred nekaj časa v letošnji zimi za nekaj dni. Vendar pa je tedaj mrz držal le nekaj dni, dočim zdaj mislimo, da bo mrzlo vreme trajalo dalj časa.

Na oknih so ledene rože in ljudje hodijo po cestah s kučmami na glavi, z zavijanami ovratniki, z rokami pa skoraj do komolcev v žepu. Kolesarjevi pa na cesti le malo, prav tako pa tudi meškarji, ki v mesto prihajajo po najnovejšem okrog pol desetih. Tudi branje je le malo na trgu, saj kdo bi hodil zmrzovat na tržni tlak, ko so pa ljubljanske gospodinje tako zaspane. Na cestah srečuješ le takšne ljudi, ki morajo biti na ulicah, ko to od njih zahteva služba. Drugi pa od doma jutraj pohite in se podvzajajo, da čim prej pridejo v urade, kjer je toplo zakurjeno in jim ob delu mine dan.

Takse za motorna vozila in priklopnike

V Službenem listu z dne 24. decembra je izšla odredba Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino, ki preureja sistem takse za promet motornih vozil in priklopnikov v Ljubljanski pokrajini. Predmet kase je ves promet motornih vozil, v obljavi navedbi. Za promet motornih vozil za prevoz oseb je plačati državno statistično pristojbino. Za promet tovornih motornih vozil in njih priklopnikov je treba plačati takso po posebni tarifi. Nadalje je uvedena posebna taksa za preskusne vožnje. Končno vsebuje navedba kazenske odločbe, vojaške izkaznice za motorna vozila, katere je treba letno vidimirati, in upravni postopek.

Državna statistična taksa pri avtomobilih za prevoz oseb je 20 lir, pri motorkih za prevoz oseb 5 lir in za motorna kolesa s priklopcem za prevoz oseb tudi 5 lir.

Prometna taksa za tovrne avtomobile, tovrne motorkle, lahkovorne motorkle in priklopnike znaša: (prva številka pomeni vozila, druga številka priklopnike); koristna nosilnost vozila: do 5 stotov 150, 165, do 6 stotov 200, 220, do 7 stotov 250, 275 do 8 stotov 300, 330, do 10 stotov 500 do 550, nad 10—15 stotov 1000, 1100, 15—20 stotov 1500—1650, 20—25 stotov 2000—2200, 25—30 stotov 2500—2750, 30—35 stotov 2750—3025, 35—40 stotov 3000—3300, 40—45 stotov 4000—4400, 45 do 50 stotov 4500—4950, 50—60 stotov 5000—5500, 60—70 stotov 6000—6600, 70—80 stotov 6500 do 7150, 80—90 stotov 7500, 8250, nad 90 stotov 9000, —, 90—1000 stotov —, 8800, nad 100—110 stotov —, 9500 in nad 110 stotov —, 9900 lir letno.

Sportni drobci

Iz Garmisch-Partenkirchen poročajo, da se je dozdaj prijavilo za FIS-ine smučarske tekme osem narodov. Tekme bodo, kakor smo že svojčas rekli od 6. do 15. maja. Tekem se bodo po dozdajšnjih prijavah udeležili naslednji: Švica, Italija, Švedska, Hrvaška, Madžarska, Rumunija, Bolgarija in Norveška.

V Parizu so začeli graditi nov sportni stadion. Novi sportni prostor bo imel 32.000 m² površine in bodo v njem razen nogometnega igrišča še lahkoatletsko tekališče in prostor za ostale lahkoatletске sporte, prostor za rokomet, igrišče za hokej in dva bazena za plavalne tekme.

Nova dvojica v nemškem drsalnem tekmovalstvu. V drsalnem prvenstvenem tekmovalstvu je, posebno kar se tiče drsanja v parih, težko vzeti naslov vsakoletnemu prvaku. Nekateri pari so ga imeli kar po nekaj let zaporedoma. Vse do letos ga je od leta 1934 imela dvojica Herber-Baier.

Izplačilo pokojnin za januar 1942. Pošta Ljubljana 1 obvešča, da bodo državnim upokojencem pokojnine za januar 1942 izplačane po sledečem razporedu: Dne 1. januarja naslovnikom, katerih priimek se začne s črkami od A do J, dne 2. januarja črke K do O, dne 3. januarja črke P do S in dne 4. januarja črke T do Z. Ta vrstni red izplačevanja pokojnin ostane tudi za naslednje mesece. Upokojenci se vabijo, da počakajo ob omenjenih dnevih po možnosti pismonoše na domu.

Delavci, zaposleni pri javnih gradbenih delih, dobe razliko izplačano!

V Službenem listu od 24. 12. 1941 je bila objavljena odredba Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino, s katero so bile z veljavnostjo od 17. 10. 1941 določene za delavce, zaposlene pri javnih delih, katere izvršujejo bodisi zasebni stavbni podjetniki ali pa državne in samoupravne ustanove v lastni režiji, sledeče minimalne mezde:

1. za navadne delavce do 18. let starosti Lire 2,40, nad 18 let starosti pa Lire 3,20 na uro.

2. za kvalificirane delavce (zidarje, tesarje itd.), zaposlene do 1 leta v svoji stroki Lire 4, za več kot eno leto zaposliet v svoji stroki Lire 4,50 na uro.

Ker je večina delavcev že odšla vsled prekinitev dela na svoje domove, opozarjamo vse delavce, ki so bili zaposleni pri javnih delih, da takoj sporoče z navadno dopisnico svojim bivšim delodajalcem točen naslov, na katerega jim bo delodajalec nakazal pripadajoče zneske. Kdor pa ne ve za točen naslov delodajalca, naj sporoči podatke, kolikor jih ima, Pokrajinski delavski zvezi, Ljubljana, Miklošičeva cesta 22 in bo PDZ za nje ukrenila potrebno, da bodo dobili pripadajoče zneske izplačane.

Dogoni klavne živine

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu tele dogone za klavno živino: v ponedeljek, 29. t. m. v Črnomlju za govedo in svinje; v ponedeljek, 29. t. m. v Novem mestu za govedo in svinje; v torek, 30. t. m. v Veliki Loki za govedo in svinje; v torek, 30. t. m. na Vrhniki za govedo.

Novice z jugovzhoda

Tramvaj v Belgradu delno spet obratuje, toda le na onih progah, ki vodijo v mestno periferijo, kar je pa razmeroma le malo. Zadnje čase so na teh cestah dobro zaslužili izvoški, ki so kar lepo nadomestovali tramvaj.

Veliko božično drevo so postavili na Terazijah v Belgradu in ga primerno okrasili z mnogimi žarnicami, ki posebno ob večerih lepo svetijo.

20.000 din v fond proti korizmu je za Miklavžev slavo podaril neki inženir predsedniku srbske vlade g. Nediću. Gospod general je odločil, da gre ta denar v državno blagajno v fond proti komunizmu.

Roditeljske sestanke prireajo belgrajske gimnazije. Na teh sestankih se največ govori o borbi proti komunizmu.

Kockanje v kavarnah so prepovedali v Obrenovicu. Na prepoved se pa niso dovolj ozirali. Oblast pa je na vsak način hotela kockanju narediti temeljit konec. Že kakih 10 dni se po vseh kavarnah vodi strogo nadzorstvo. Kogar zasadijo pri kockanju, ga odpeljejo. Pri teh operacijah je »pasivno« sodelovalo tudi nekaj vidnejših gospodov iz inteligenčnih krogov.

Vrsto pametnih odredb je izdal izredni komisar za obnovu Smedereva. Za časa službe božje morajo biti zaprte vse kavarne. Kockanje je prepovedano ne samo v javnih lokalih, tudi v privatnih hišah. V kinu morajo biti sedeži numerirani, moški smejo sedeti desno, ženske levo. Po trgu se smejo meščani sprehajati samo po desni strani. Prepovedano je tudi »parčkom« sprehajati se po samotnih krajih.

Se premalo zvit je bil Milorad Djurić, ki je v Užicah kot pripravnik na postaji poveljeval 60 tisoč din. Te dni se je pojavil v Vrhu in se predstavil kot komisar železniške direkcije. Železničarjem pa se je čudno zdelo, da bi bil ta mladi pobliž »komisar« in so ga pobarali za legitimacije. Spravili so ga kmalu na varno.

Letos pa si je ponosni naslov priboril novi par: Strauch-Noack, ki sta po rodu oba iz Berlina, dočim je bil pri prej omenjenem paru eden iz Berlina in drugi iz Münchena. V Nemčiji so začeli voditi listo prvakov v parih že leta 1907. Tedaj sta si priborila naslov Anna Hübler in Heinrich Burger. Ta dva sta si leto pozneje osvojila tudi naslov svetovnega prvaka. Pa tudi sicer Nemci razpolagajo z izvrstnimi drsalci, ki uspešno zastopajo po svetu to lepo panogo zimskega sporta.

Za božične praznike so imeli v Barceloni velik teniški turnir, katerega so se udeležili številni najboljši evropski teniški igralci. Med njimi tudi: Nemca Gies in Henkel; Italijani Romanoni, Cuccelli, Scotti in Agazzi, pa še Madžarska Asboth in Mayer; Portugalski Ricciardi in Roquette razen številnih domačih španskih igralcev. Kako so se te tekme končale, pa dozdaj še nismo mogli izvedeti.

Kakor poročajo nemški listi, bo prišlo že takoj v prvem mesecu novega leta do meddržavnega nogometnega srečanja med nemško in hrvaško državno reprezentanco. Hrvati bi sicer rajši, da bi bila tekma odložena do začetka poletja, kajti vreme je v januarju nesigurno. Kaže, da bodo Hrvati v svoji prošnji uspešni.

Te dni je bilo dogovorjeno, da se bosta v kratkem sestali v prijateljskem srečanju nemška in madžarska rokoborska reprezentanca. Borba bo v Mannheimu. Obe državi bosta poslali na tekmovalje najboljše, kar imata. Tekme bodo v prostem stilu kakor tudi v klasični rokoborbi.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 29. decembra: Tomaž, šk. Jutri, torek, 30. decembra: Evgenij, šk.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.

† Perme Uršula. Na Grosupljem je v nedeljo, 28. t. m. popoldne po daljšem trpljenju umrla blaga kršćanska žena Perme Uršula v 65. letu starosti. Pogreb blagopokojne bo v torek, 30. t. m. ob 10 popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče. Naj ji bo Vsemogočni bogat plačnik za vsa dobra dela! Prizadeti družini pa izreka-mo globoko sožalje!

Zaradi naglega dostavljanja živilskih nakaznic za mesec januar so bila pred prazniki objavljena navodila, vendar pa nekateri še vedno ovirajo to zamudno delo ter zato drugi ne morejo dobiti živilskih nakaznic dosti naglo. Za mesec januar je izdana namreč samo ena vrsta živilskih nakaznic, za ročne in težke delavce pa so posebne dodatne nakaznice, in sicer za živilske nakaznice za ročne delavce manjše, za težke delavce pa večje. Na vsakem potrdilu, ki ga podpiše prejemnik živilskih nakaznic je označena dodatna nakaznica za ročnega delavca z rimsko številko I, za težkega delavca pa z II. Posebej opozarjamo, da dobe gospodinje, gospodinske pomočnice, postrežnice, natakarji in natakarice po najnovejši odredbi samo navadne živilske nakaznice brez kakršnih koli dodatkov, ker jih nova odredba ne smatra več za ročne delavce. Najtežji delavci bodo zaenkrat dobili samo dodatke težkih delavcev, šele meseca januarja bodo pa dobili še ostanek dodatka, ki jim pripada. Mestni prekrškovni urad je sicer ukrenil vse potrebno, da bi vse stranke lahko o pravem času dobile živilske nakaznice, vendar pa mora spet prositi družinske glavarje ter sploh odrasle člane družin, naj bo vsaj ta ali oni odrasli član družine te dni gotovo doma. Družinski glavarji morajo imeti pripravljene pravilno izpolnjene glave živilskih nakaznic za mesec december, seveda naj pa od glav prej odrežejo vse odrezke, ki so jim morda še ostali. Za vsako januarsko živilsko nakaznico je pa seveda treba pripraviti tudi po 30 centesimov. Enako ceno je treba plačati tudi za vsako dodatno nakaznico za ročne ali težke delavce. Ročni ali težki delavci morajo torej za obe nakaznici plačati 60 centesimov. Če dostavljate ne bo našel družinske glavarja doma ali katerega drugega odraslega člana družine, ki bi lahko prevzel živilske nakaznice, bo pustil na vratih opozorilo, kdaj spet pride. Če tudi tedaj ne bo nikogar doma, bo dostavljalec izročil živilske nakaznice hišnemu gospodarju ali upravitelju hiše, ki pa mora imeti pripravljene glave živilskih nakaznic in denar za nove nakaznice. Izročitev živilskih nakaznic hišnemu gospodarju ali upravitelju bo vročevalce sporočil s posebnim opozorilom na vratih stanovanja tiste stranke. Dogajalo se je, da so se ljudje sklicevali, češ da imajo glave decembrskih živilskih kart še pri trgovcu ter se začudeno spraševali, zakaj dobivajo nove nakaznice na dom. Vse to seveda znatno ovira naglo dostavljanje ter zato zadnjikrat opominjamo površne stranke na red, hkrati pa jih opozarjamo, da bo mestni prekrškovni urad sprejemal reklamacije zaradi živilskih nakaznic brez izjeme šele od 2. januarja dalje.

Praktične koledarje

ž pne, namizne, tedenske in mesečne
si ogledjte

v papirnici Ljudske knjičarne

Pred Školije 5 in Miklošičeva oesta 5

Svojce v Ljubljano pristojnih padlih vojakov bivaše jugoslovanske vojske vabi mestni vojaški urad, naj mu najkasneje do kraja tega meseca sporoče imena padlih vojakov, njihove rojstne podatke, njihovo vojaško edinico ter dan in kraj njihove smrti. Pismena ali ustna sporočila je treba oddati na Ambroževem trgu št. 7-1, soba št. 6.

Odslek za oblačilne nakaznice mestnega prekrškovnega urada zaradi nujnega notranjega dela ne more sprejemati strank v torek in sredo (30. in 31. t. m.). Zato naj ta dva dneva ljudje ne hodijo s svojimi željami v odslek za oblačilne nakaznice, ker ne bi nič opravili.

Mesečna rekolekcija za duhovnike z dežele bo tokrat po sklepu zadnjega sestanka izjemoma zadnji torek tega meseca, t. j. 30. decembra ob pol 11 popoldne v Domu duhovnih vaj v Ljubljani. Vabljeni so vsi izvenljubljanski gg. duhovniki, zlasti še člani Apostolske unije. — Vodstvo Doma DV in škof. vodstvo UA.

Igor Zagrebenec

96

Zavetje v pečevju

Mesec pa tako lepo svetil! Spomladanski mesec! Res, da noč ni gorka, ali vendar — tudi utrjenim, zbitim možem, ki merijo korake in štejejo ure, kadar bije s cerkve, se le zdi letno. To ti je pomlad! Še se kar naprej pade po glavi preživete podobne, ta si pravi, tako bi bil moral napraviti in se vidi, kako je napravil — tak korenjak vzraste! Pa tudi to mine.

Mirna mesečina obliva ves kraj. In pomalem, žnjo in s hladom, se pomiré tudi najbolj vroče misli. Tiho odmevajo koraki. Proti jutru zamenjajo straže komaj za silo naspani možje.

S smrečjem in spomladanskimi rožami okrašena truga leži na vozu. Dva para konj potegneta. Za vozom gre Volk s sedlom, za Volkom pa stopa Lukec. In vojska krene v jasnem dnevu na pot, kjer je manj veselja nad zmago in več ožjnosti ob slovesu.

Na pokopališču v Suhem lazu, pri tej majhni, beli cerkvi, tam je že kup rogov grobov. Cvetje je na njih, kaj češ, same

navadne spomladanske rože! Lepo je pa le videti, čeprav tako žalostno! Pri vsakem skoraj kdo joka in moli.

Zdaj pa ekopljajo grob za poglavarja. Kertuc, Kertuc, ali si kdaj misliš, da boš ležal pri tej cerkvi? Ali še veš, kako blede nas je bila zadnjič pozdravila, ko smo prihajali? Pa ne! Saj ti si bil v Suhem lazu že popoldne! Veselo se ti je svetila, skoraj gotovo! Vidiš, zdaj te pa polagamo ob njenem vnožju v grob! Kertuc, Kertuc!

Lukec ti koplje jama, Tone mu pomaga, Gams pa zamenjava zdaj enega, zdaj drugega.

Pod božjim koncem, v tem sijočem spomladanskem svetu, pa stoji odkritih glav plahutarji. In kmetje, s klobuki v rokah! Tako zamišljeno in pobožno gledajo, ko se zmerom više grmadi kup izkopane ilovnate zemlje!

Ko je vse v kraju, pride župnik Kozman in žnjim Kalan.

Veter odnaša besede in megli oči. Le sveti, ti sonce, ejj na to trugol! Možak se je vlegel vanjo, počitka željan, možak, da mu zlepa ne bo podobnega! Zgoraj nad gozdom pa se svetijo snežni hribi.

Prvo lopatico vrže Kozman.

Drugo Lukec — in potlej vsi povrsti. S Tonetom spodita Kalana, samá zasujeta do kraja.

Rjav hribček zakrije Kertuca. Križ zasadi Tone vanj, Lukec pa pri-se smrečja in nekaj cvetja: kronice, smarnice — kam daleč dol je moral ponje — in nekaj volčina! Tega si je bil Kertuc spomlad tako rad vtikal za klobuk, kadar je bil dobre volje!

Razen Kertucu, Volk ni nikomur pustil sesti nase.

Tam ob braniku je žival žalostno povešalo glavo, s kopiti je kopala in prskala. Kadar je hrznila — tako podobno se je zdelo človeškemu stoku! Glej ga no! Kako ti žival ne ve, da nima več gospodarja, da nima več moža, ki bi jo z vajenimi rokami prijel tu, prijel tam, se tako z životom naslonil nanjo in prav tako zajahal! Potlej jo pa pokrkljal! Leto in leta je dobro zapomnjeno kje.

Kertuc, Kertuc!

Tako se zmerom poje navček.

In ljudem misli iz srca udarjajo prav tako kratko.

Konj pa hrza! Ti uboga, zapuščena žival!

Nemara bi bila najbolj vesela, če bi te privezali Kertucu za mrtvo roko! Tam bi stala in ovohavala s svojim vlažnim smrčkom svet pred sabo — brez vdihi, brez vode! Potlej pa bi se spustila na vse štiri, kadar bi omagala — in tam bi končala. Pa kam češ? Kamor je zdaj šel Kertuc, ti ne moreš za njim! Nikoli ne boš tam!

Pojdi z nami Volk, med nami ostani! V glavarjevega konja se Lukec ni nikoli vtikal. Ni se mu ne smolil, ne ga crkljal, niti enkrat ga niti ni pobožal po grivu. Bodi, čigaver si!

Zdaj pa le pristopi k zapuščeni živali.

Ne bomo ti dali, da bi končala zraven gospodarja, ko se nikjer ne bi nič poznalo, razen v tvoji živalski trmi in zveto! Zate bi se reklo, le, kako zvest konj je bil to, ob gospodarjevem grobu je stal tako dolgo, da so mu pošle moči! O ne, Volk! Ne bomo ti pustili tega! Res ne! Ti konjiček ti tak, ti Volk, Volček!

Mar pojdeš z nami kam naprej, preč od groba, kjer spi naš glavar, naš Kertuc, tvoj gospodar, ki si bil tako vajen vsakega njegovega miga! Z nami pojdeš v smerčevno, drugega duha boš tam zaje, kar kmalu boš tako daleč preč, da ti tale grob še na mar ne bo več prišel! O ti zvesta, ti dobra žival! Cakaj no, da te malo pobožam po vratu in počehljam med ušesi! Ti Volček ti! Volk!

Tako pametno gleda res ta žival kakor človek in nič nam žalostno.

S prednjima nogama pa kar koplje. Ti konjiček ti tak!

Volček! Volk!

Ne, drugače smo ti namenili! Vidiš, zdaj gre k tebi Lukec! Nič ee ne boji! Kertuc, tale, ki ga že pokriva črna prst, ta ga je imel prav radi! Dobro

ga je trpel! Nič hudega mu zatorej nikar ne napravi! Pusti ga, naj ti sede v sedlo, čeprav si se zmerom vsakogar iznebljal, Volček, kakor to dobro vemo! Kar lepo ga nesi, trpi ga na hrbtu, nič se ne vzpenjaj!

Takega bi te bil vesel tudi Kertuc, mogočni glavar, Kertuc, gospod, ki si ga zmerom voljno in poslušno nosil!

Zdaj pristopi Lukec k temu zapuščenemu konju.

Ali bo brnil?

Kolikokrat je brnil — in mož, ki mu je bil prišel preblizu, je eno ali drugokrat preležal kar mesec.

Ko je Lukec zraven, pa Volka spreleti srh. Oddalec se že vidi, kako drge'a.

Niso zastojni pravili, da kadar Lukec pride kakšni živali blizu, se tudi najbolj objestna plaši.

Vol, krava, bik, da, tudi koze in ovce, vse se značejo na lepem tako pohlevno!

Srhi skadejo tudi Volku čez život.

Zdaj ga pa Lukec že začinja božati! Kako je to živali všeč! Nič več ne topotá, voljno obstoji.

Lukec je kakor bi trenil v sedlu.

Z zeleno vejico epodbada konja, včasih mu jo prinese kar pred gobec, da žival hlastne zanjo.

Pejmo, pejmo! Naprej! Hop! Hop!

Sta že domača!

Žival že posluša novega gospodarja! Tako pozabi žalost za Kertucem!

Andrejčkov
Jože:

Zalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

280.

»Slišal sem, kaj misli storiti bej s tabo,« je dejal neznanec in sedel tesno k Alešu. »Sklenil sem, da ti bom pomagal. Bodi pripravljen! Če se mi bo posrečilo, te bom pojutrišnjem zvečer rešil. Jutri te še ne bodo mučili, ker bej dvomi, če si kriv. Jutri zvečer ti bom prinesel obleko, nekaj orožja in drugih za beg potrebnih reči.«

281.

»Kdo pa si, ki prihajaš k meni v ječo kakor angel Gospodov?« je vzkliknil Aleš, tujec pa mu je odgovoril:

»Suženj kakor ti. Doma sem v Evropi, po rodu sem pa Slovenec.«

»Moj rojak torej!« je viharo vzkliknil Aleš in vroče stisnil neznanca roko.

282.

»Develnajst let nisem videl domačega človeka in spregovoril slovenske besede,« je nadaljeval novi znanec. Večkrat bi bil že rad govoril s tabo, pa ni šlo. Zdaj pa moram iti, da noju ne zapazijo. Jutri ponoči bom speš prišel. Pri teh besedah je skočil skozi okno ter izginil na temnem dvorišču. Aleš je bil speš sam in kakor na novo rojen v upanju na rešitev.

Tehtne misli o novih dogodkih na ruskem bojišču

Načelo, da ne prepuščaj sovražniku nikdar nobene pediti zemlje, je napačno in usodno

V listu »Utime notizie« je general Aldo Cabiati priobčil prav zanimiv članek, poln tehtnih misli glede novih dogodkov na vzhodnem bojišču. »Kdor je bil v pretekli svetovni vojni — in teh je na srečo še mnogo — se gotovo spominja neprecenljive škode in žrtev, ki so zadele našo vojsko, ko se je držala načela, da ne prepuščaj sovražniku nikdar nobene pediti zemlje, ki si mu jo iztrgal, pa naj velja, kar hoče.«

Zgrešena misel

Pogubni nauk, ki ga naše vrhovno poveljstvo sicer ni vsiljevalo, a ga vendar dopuščalo in podpiralo, nas je spravilo do tega, da smo mesece in leta držali hudo izpostavljene postojanke, ki pa niso imele nobenega pomena in nikake vrednosti. Njihovo vzdrževanje pa nas je gospodarsko veljalo mnogo več kakor so bile koristi, ki so nam jih nudile. Na Visokih ravnih, v Cadori in Karniji smo doživeli mnogo primerov tega malikovalskega oboževanja »vsake peščice zemlje« in poznavaoci dobro vedo, da je prvi hudi polom naših prvih črt oktobra 1. 1917 zakrivilo ravno to, da nam je bilo docela nemogoče braniti vse odsek onstran soških voda od M. Rossa do Bolcana.

V teh nesrečnih krajih so naše čete strahovito trpele in sovražniku je bilo čisto kar prav, da smo se držali teh postojank, kjer nas je popolnoma obvladala in lahko opazoval vsako naše gibanje. Nasprotno pa nam je sovražnik večkrat pokazal, kakor mu ni prav nič do osvojenosti zemlje, kadar je šlo za važnejše stvari. Navajamo za zgled 2. junij 1916 na Visokih ravnih Sedmih občin, ko so Avstriji zaradi položaja na drugih odsekih brez obotavljanja hote izprazniti velik del ozemlja, ki so se ga mesec dni poprej polastili z velikimi žrtvami. Umaknili so se na oddaljeno, krajšo in močnejšo črto, ki je nudila dosti ugodnejšo obrambo. Ob tej črti so se vsi naši poskusi — vstevši silni naskok junija 1917, ki je dosegel višek v bitki pri Ortigari — razbili prav do konca vojne.

Ta uvod je bil potreben zaradi zvite sovjetske propagande glede odločitve nemškega vrhovnega poveljstva, po kateri je prišlo do novega načrta v zimskem vojskovanju. Te propagande so se zdaj lotili vsi sovražniki sil Osi.

Vsem je znano, da si Nemčija nikdar ni domisljala, da bo boj proti sovjetskim republikam la-

hek in kratek. Izkušnje iz rusko-finske vojne so sicer nudile marsikak koristen namig, niso pa mogle resnega vojnega poveljstva, kakršno je nemško, zapeljati v lahkomišelnost in nagle zaključke.

Veličasten vojni obračun

Pravijo, da je ruska vojska sila Nemčijo presenetila in do neke mere je to priznal tudi nemški vodja v svojem predzadnjem govoru. Toda resnica, da je Nemčija šla v borbo s tako veličastnim napadom, ki je takoj dal zelo koristne uspehe, kaže, da je bila vojska docela pripravljena. Kaže pa prav tako, da von Keitel ni pozabil zlatega vojskega pravila: »Kadar si kot vojskovodja v dvomih glede svojega položaja, vedno misli, da ima sovražnik boljše postojanke v rokah in da ima gotovo najboljše načrte.« Vojskovanje šestih mesecev, v katerem je Nemčija tako sijajno premagala vse težave, bo v polni luči zablistelo šele po vojni. V njem sije nemška sila kot najsvetlejša zvezda v vojaški zgodovini, ki zasenči vse druge.

Številke same so dosti zgovorna pričra, a tu jih ne bomo ponavljali: milijoni ujetnikov, tankov in letal na desetice; povprečno napredovanje za tisoč kilometrov po nehalnem in negotovnem ozemlju, ki je Sovjetom najboljše zaveznik. A vse to ni nič v oči žlobnih propagandistov, ki naperjajo svoje strupene puščice proti orjaku, ki si krči pot z mečem.

Spomnimo se Napoleonovih besedi

Dokler ni nastopila zima, je nemška vojska smelo rešila vse naloge, ki jih mora opravljati najmanj štiri milijone mož daleč od domačih postojank. A ko je pritisnil mraz, so bili problemi vsak dan bolj zamotani. Zato je nemško vrhovno poveljstvo preračunalo vse možne koristi in žrtve ter se moško odločilo, da bo začasno ustavilo ofenzivo na vzhodu. Ta odločitev se nam zdi tako veličastna ko malokatera, saj priča o temeljitem vpogledu v vojaške stvari, premaguje gmojino in moralno škodo ter meri naravnost na poslednje vojaške cilje, a se ne meni za reganje žab po zamazanih mlakah.

Brez vsakega sovražnikovega pritiska, v popolnem miru in v jasno zavestjo vojaških potreb se je nemško vrhovno poveljstvo odločilo, da umakne svoje čete na »zimsko črto«, ki bo bolj varna in močnejša. Tedaj pa so boljševiki začeli nekaj

čenečati o umikih, zmagah in osvojitvah. A resnica se bo prav kmalu spet izkazala in tedaj bomo jasno prepoznali tako imenovano boljševiško protiofenzivo, ki je bila celo počasjena z brzogovornimi čestitkami angleškega kralja.

V vojni, tako je dejal Napoleon, zmaga je tisti, ki napravi manj pogrškov. Ni seveda izključeno, da

je bilo tudi z nemške strani storjenih nekaj napak, a gotovo je, da nihče ne more primerjati obračuna zaključenih bojev, ki so se končale z zmagami nemških sil, s tistimi maloštevilnimi kilometri, ki jih je nemško vrhovno poveljstvo namenoma izpraznilo.

Ameriške koristi na Daljnem vzhodu

Pravo bistvo ameriške politike »odprtih vrat«

Ameriške Združene države so glede Kitajske izvajale doslej vedno politiko, ki je temeljila na načelu »odprtih vrat«, piše »Centraleuropa« v svojem poročilu iz Lizbone. Pri tem pa Amerika ni imela pred oči koristi, ki bi se dale primerjati z angleškimi in japonskimi. Trgovski promet Združenih ameriških držav s Kitajsko ne dosega niti petine japonskega prometa s to deželo. Poudariti je treba dejstvo, da je bila trgovina z Japonsko zelo v prid Združenim ameriškim državam, katerih letni obračun je bil vedno visoko aktiven. Na drugi strani pa je Amerika na Kitajskem investirala približno 250 milijonov dolarjev, kar je približno le petina japonskih in angleških investicij. Ze to dejstvo samo kaže, da severnoameriška politika do Kitajske v nobenem pogledu ne najde opravičila. Razlago zanjo pa je treba iskati — poročila omenjena agencija — v Rooseveltovem stremeljenju, da si zagotovi na Daljnem vzhodu za bodočo za ameriško trgovino odprta vrata, to se pravi odprta za čisto svobodno trgovino.

Zdi se, da bi zmaga maršala Čankajška izpolnila Rooseveltu to željo in bi istočasno pretrpelo gospodarsko vodstvo Japonske na Daljnem vzhodu težak udarec. Res — nadaljuje članek omenjene agencije — se Amerika prizadeva, kako bi, da tako rečemo, podedovala gospodarski položaj japonskega cesarstva, se vgnezdila na bogatem prostoru in na pomembnem trgu, kakršnega predstavlja Kitajska. Gre namreč za trg, ki ima neskončne možnosti za razvoj, poln naravnega bogastva in možnosti izkoriščanja, trg, na katerem delovna sila ne stane skoraj nič, saj je Kitajska tista dežela, kjer so viri »človeškega materiala« tako rekoč neusahljivi. Vsemu temu pa se pridružuje še dejstvo, da bi Amerika tod lahko dobila ogromne količine surovin, ki bi jih morda še potrebovala.

Cink, gumi, petrolej

Zadostuje, če omenimo — piše »Centraleuropa« — da znaša proizvodnja cinka na Daljnem vzhodu 58,7 odstotka celotne svetovne proizvodnje, in sicer da Malezija 30,7 odst., Otoška Indija 16,9 odst.,

Tajska ali Siam 9,1 odst., Kitajska pa 5,9 odstotka, ne da bi pri tem upoštevali tudi količine cinka, ki jih letno da Indokina (0,90 odstotka).

Kar se tiče proizvodnje gumi, je stvar še bolj jasna. Daljni vzhod da celih 90,3 odst. vsega gumi na svetu, in sicer: Malezija 38,5, Otoška Indija 37,6, Indokina 6,5, Siam 4,2 in Severni Borneo 3,5 odstotka.

Oben teh dveh vrst surovin ameriškim Združenim državam primanjkuje. V mirnem času porabijo te države približno polovico vse proizvodnje cinka in 60 odstotkov svetovne proizvodnje gumi.

Čisto naravno se zdi, da Washington pričakuje od britanske zmage na Daljnem vzhodu enak delež pri izkoriščanju tega ozemlja, dočim bi se Združene ameriške države v primeru poraza morale podrediti sodbi »dežele vzhajajočega sonca« in se zadovoljiti s tistimi količinami omenjenih, za ameriško gospodarstvo tako važnih surovin, ki bi jih dovolila Japonska.

Treba pa je pri vsem tem omeniti tudi petrolej, ki ga ima mnogo v zalogi otok Borneo in zlasti Holandska Indija. Ne moremo reči, da bi Združenim ameriškim državam primanjkovalo petroleja. Toda če se Daljni vzhod znajde ves pod izključnim nadzorom Japonske, bo prišla v tako močan položaj, da glede dobave petroleja ne bo prav nič več odvisna od drugih držav in bo brez haska vsaka grožnja Amerike in Anglije s petrolejsko zaporo. Ze danes znaša proizvodnja petroleja na tako imenovani Otoški Indiji 8 milijonov ton na leto, k temu pa je treba dodati še količine, ki jih proizvedejo na Borneu, kjer petrolejska industrija še ni posebno razvita, a kljub temu že zdaj proizvodnja petroleja znaša letno okrog milijona ton. Petrolejski vrelci pa so poleg omenjenih dežel tudi na Kitajskem, na otoku Sahalinu in v Mandžuriji.

Prvi petek v januarju bo čez nekaj dni! Posvetimo se in zadostimo pre-svetemu Srcu Jezusovemu.

DOBRI STARI ČASI

»Oh!« je rekel Franco in široko odprl žareče oči. Luiza pa je prebledela, sklenila roke in ni rekla besedice. »Seveda,« je rekel Pedraglio mirno in resno. »Tu smo.«

»Govorite, govorite, govorite,« je zaklical Franco in se ves tresel od razburjenja. In odvetnik je govoril:

»Imamo zvezo Piemonta s Francijo in Anglijo. Danes vojna z Rusijo, jutri vojna z Avstrijo. Hočete še več?«

Franco je ihtel objel prijatelja.

Molče so stali vsi trije, tesno objeti, trepetajoči, oamljeni od čarne besede: vojna. Franco ni zapazil, da ima še vedno steklenico v roki. Luiza mu jo je vzela. Potem se je nenadno iztrgal iz objema, se vrgel med njiju z odprtimi rokami ter ju držel za život vlekel kakor plaz za seboj na verando ter ponavljal: »Pripovedujte, pripovedujte, pripovedujte.«

Ko so iz previdnosti zaprli steklena vrata, ki so vodila na teraso, sta razkrila odvetnik in Pedraglio svojo dragoceno skrivnost. Neka angleška gospa, ki letuje na svojem posestvu v Belaginu, goreča prijateljica Italije, je prejela pismo od neke druge gospe, sestrične sira Jamesa Hudsona, angleškega poslanika v Torinu. Prevod pisma ima odvetnik. Pismo pravi, da so v Torinu, Parizu in Londonu pogajanja, da se zagotovi oborožena pomoč Piemonta na Vzhodu. V glavnem je stvar med tremi vlada-mi že sklenjena, treba je rešiti samo še nekatere zunanje težkoče, ker zahteva grof Cavour največje ozire na čast svoje dežele. V Torinu so prepričani, da bodo najkasneje v decembru dobili uradno vabilo zahodnih držav, da odkrito in brezpogojno pristopijo k pogodbi z dne 10. aprila 1854. Trdijo celo, da bo vrhovno poveljstvo armade izročil kralj genovskemu vojvodi.

42. Odvetnik je bral in Franco je trdno držal za roko ženo. Potem je hotel brati še sam in za njim je brala še Luiza. »Toda!« je rekla. »Vojna z Avstrijo? Kako.«

»Gotovo!« je odgovoril odvetnik. »Mislite, da bo poslal Cavour genovskega vojvodo ter petnajst ali dvajset tisoč mož, da se bojuje s Turki, če ne bi imel pred seboj vojne z Avstrijo? Gospa misli, da ne bo minilo niti eno leto.«

Franco je stisnil pesti v zrak in vztrepetal po vsem telesu.

»Živijo Cavour,« je zašepetala Luiza.

»Oh!« je rekel odvetnik. »Niti Demosten ne bi bil mogel bolj zgovorno slaviti grofa.«

Franco so stopile solze v oči. »Neumnež sem,« je rekel. »Kaj hočete, da vam rčem?«

Pedraglio je vprašal Luizo, kam za vruga je vtaknila steklenico. Luiza se je nasmehnila, šla ven in se takoj vrnila z vinom in s kozarci.

»Na zdravje grofa Cavourja!« je rekel Pedraglio tiho. Vsi so dvignili kozarce in ponovili: »Na zdravje grofa Cavourja!«

Potem so pili; tudi Luiza, ki ni sicer nikoli pila.

Pedraglio si je vnovič nalil in vstal.

»Živela vojna!« je rekel.

Ostali trije so navdušeno vstali in prijeli molče za kozarce. Preveč so bili ginjeni, da bi mogli govoriti.

»Vsi moramo iti!« je rekel Pedraglio.

»Vsi!« je ponovil Franco. Luiza ga je navdušeno poljubila na rame. Mož jo je prijel z obema rokama za glavo in jo poljubil na lase.

Eno okno proti jezeru je bilo odprto. V tišini, ki je nastala po poljubu, so se začeli enakomerni udarci vesel.

»Finančna straža,« je zamrmral Franco. V tem, ko je plul čoln finančne straže pod oknom, je rekel Pedraglio »Preklete svinjete tako glasno, da so ostali zašepetali.« Čoln se je oddaljil. Franco je pogledal skozi okno

Bilo je hladno. Luna je zahajala za gorovje Corona ter vlekla čez jezero dolg pozlačen pas. Kakšen čuden občutek je vzbujalo opazovanje te tihe samote z mislijo na bližnjo veliko vojno. Zdelo se je, ko da temno in otožno gorovje misli na grozno prihodnost.

Franco je zaprl okno in okoli mize se je znova začel tih razgovor. Vsakdo je povedal svoje mnenje o bodočih dogodkih. Vsi so govorili o tem, kakor o drami, katere rokopis je gotov do zadnjega stiha, s pikami in z vejicami, na pisalniku grofa Cavourja. Odvetnik, bonapartist, je jasno videl, da namerava Napoleon maščevati strica tako, da bo podrl člane Svete zveze drugega za drugim; danes Rusijo, jutri Avstrijo. Franco pa, ki cesarju ni nič zaupal, je pripisoval sardsko zvezo dobri volji Anglije. Priznal pa je, da bo Avstrija, kakor hitro bo ta zveza razglašena, žrtvovala svoje koristi načelom in sovrastvu ter se zvezala z Rusijo. Tako bo Napoleon prisiljen, da se bo moral bojevati zoper njo.

»Slišite,« je rekla žena, »jaz pa se bojim, da se bo postavila Avstrija na stran Piemonta.«

»Nemogoče,« je rekel odvetnik. Franco se je ustrašil in občudoval ostroumno pripombo. Pedraglio pa je vzkliknil:

»Oh, ne, preveliki osli so, da bi začeli tako vojno! Ta razlog se jim je zdel odločilen, in nihče ni več mislil na to razen Luize. Začeli so se razgovarjati o načrtih za boje in upore. Tu pa se niso mogli zediniti. Odvetnik je poznal ljudstvo in gorovje ob jezeru Como, kakor močnejše nihče drugi, od Colica pa do Coma in Lecca. In povsod ob jezeru, v Val-Menaggio, v Val-Intelvi, v Valsassini, v Tre Pievi je imel udane ljudi, ki so bili pripravljeni se boriti celo z rokami na glagljaj »gospoda odvetnika.« On in Franco sta menila, da bi bilo koristno vsakršno uporno gibanje, ki bi moglo odvrniti tudi najmanjši del avstrijske sile. Luiza in Pedraglio pa sta sodila, da morajo vsi sposobni moške pomnožiti piemontske čete. »Upor bomo naredile me žene,« je rekla Luiza s šaljivo resnobo. »Kar se mene tiče, bom vrgla Carlascio v jezero.«